

俄语感叹词 教学词典

主编 康兆安

武汉大学出版社

A

УЧЕБНЫЙ СЛОВАРЬ
МЕЖДОМЕТНИЙ
РУССКОГО ЯЗЫКА



**УЧЕБНЫЙ СЛОВАРЬ МЕЖДО-
МЕТИЙ РУССКОГО ЯЗЫКА**

俄语感叹词教学词典

主编 康兆安
编者 胡谷明 王金华
叶清玲 李 玮



武汉大学出版社

图书在版编目(CIP)数据

俄语感叹词教学词典 Учебный словарь междомстий
русского языка/康兆安主编·—武汉:武汉大学出版社,
1996.4

ISBN 7-307-02079-3

I. 俄…

II. 康…

III. ①俄语—感叹词—词典 ②感叹词, 俄语—词典

IV. H 354.2 H 356

武汉大学出版社出版

(430072 武昌 珞珈山)

武汉华运印刷厂印刷

新华书店湖北发行所发行

1996年4月第1版 1996年4月第1次印刷

开本: 787×1092 1/32 印张: 7

字数: 150千字 印数: 1—2000

ISBN 7-307-02079-3/H·90 定价: 7.00元

前 言

经过多年努力,《俄语感叹词教学词典》(Учебный словарь междометий русского языка)终于同读者见面了。

感叹词在俄语中占有重要位置。它是口语不可分割的部分。然而,长期以来它在俄语界未能受到应有的重视,这方面的研究材料也为数不多,而且对该词类在概念、词类属性、句法功能以及汉译等方面,至今尚未取得完全共识。

一般认为,感叹词是一种直接表达或流露说话人感情和意愿的不变化词类。拟声词虽不表示人的感情、意愿,但它同其它感叹词一样,是声响的直接反映;礼貌用语在一定程度上也反映了人们的意愿(如祝福、问候等),所以,从广义的角度来看,它们都应归属于感叹词。此外,在划分语气词和感叹词时,有时难以找到绝对客观的标准,但凡情感意义十分明显的,通常都归属于感叹词。基于以上认识,我们在词典中收入了包括拟声词、礼貌用语在内的各类感叹词三百九十余词目(包括参见条一百一十余词目)。我们本着有利于实践掌握的原则,对每个词目除了给予尽可能确切的释义之外,还结合中国读者的需要,辅以一定量的带有译文的例证,并着重就其语义、句法功能、修辞及使用等方面的特点,给予简明扼要的注释。我们希望这样一本词典将在教学以及翻译等工作中,对读者在理解、掌握俄语感叹词方面,提供较多的方便。

本词典主要适用于高等院校俄语专业的师生、翻译工作

者以及其他俄语工作者。

词典主编康兆安,负责全书的组织工作、审稿、定稿并撰写部分补编词目;胡谷明负责撰写 A—Г 部分词目、部分补编词目以及大部分手稿的电脑录入工作;王金华负责撰写 Д—Р 部分词目;叶清玲负责撰写 C—T 部分词目;李玮负责撰写 У—Я 部分词目。

我们在编写过程中,主要参考了前苏联科学院出版的《80年语法》、十七卷标准语词典、四卷本词典以及《乌沙柯夫词典》和《大俄汉词典》。在工作中得到了许多同行专家们的关心和支持,对此,我们表示诚挚的谢意。

由于编者水平的限制,书中缺点、错误在所难免,我们诚恳地希望广大读者及专家们给予批评指正。

编者 1995年9月
武昌 珞珈山

使用说明

一、词典结构

本词典分前言、使用说明、正文以及词目索引四个部分。

二、词目排列

所收词目均按俄语字母顺序排列，如 А, АГА, АГУ, АГУНЮШКИ, АГУШЕНЬКИ, АЙ 等。

三、词条结构

每一词条包括：词目、修辞标注、义项、释义、注释以及例句六个部分。

1. 词目

(1) 用大写黑体字标出，并标以重音，如 А, АГА 等。

(2) 变体置于词目后的圆括号中，如 БАЙ (БАЮШКИ-БАЮ), ФЮЙТЬ (ФЬЮТЬ) 等。

(3) 可省略部分置于尖括号中，如 ВОТ ТЕБЕ <И> НА 等。

2. 修辞标注

位于词目之后，置于尖括号中，如 ХА <俗>, ЧЁРТ С ДВА <谚> …… <俗> 表示用作俗语，<昵> 表示用作亲昵语，<谚> 表示用作戏谑语，<骂> 表示用作骂人语，<方> 表示用作方言，<旧> 表示旧时用语，<猎> 表示狩猎用语。

未注明者一般都用于口语。

3. 义项

含有多个义项时,分别标以 1.、2.、3.等。

4. 释义

使用单语释义,即汉语释义。

5. 注释

(1)包括用法、句法功能以及释义的进一步补充说明,置于释义后的圆括号内。

(2)附加注释前标以△符号。

6. 例句

(1)各例句分别标以①、②、③等。

(2)每个例句都附有译文。

四、参见条

1. 有变体者,设参见条。如 БО́ЖЕ 设参见条 БО́ЖЕ МОЙ, БО́ЖЕ СОХРАНИ, БО́ЖЕ УПА́СЬ; ВОТ ТЕБЕ <И> НА́ 设参见条 ВО́Т ТЕ, ВОТ ТЕБЕ РА́З 等。

2. 以下情况不设参见条:

(1)省略部分在词目中已标出者,如 ВОТ ТЕБЕ <И> НА́。

(2)标点符号有差异者,如 УЛЮ́ЛЮ(УЛЮ-ЛЮ́), ЧЁ́РТ ТЕ ЧТО(ЧЁ́РТ-ТЕ ЧТО)等。

五、词目索引

置于正文之后,包括参见条在内的词目索引均按俄语字母顺序排列。

А

(发音时常常拉长声音,书面上有时可写成 а-а! а-а-а!
а-а-а-а!)

1. 啊! 哎呀! (表示想起或猜到某事或明白某事、认出熟人、见到某人的惊喜心情。)

①— Это кто тут? —спросил он. — А, Тонька! “这是谁在这儿?”他问,“啊,是冬尼卡!”

② А, вот в чём дело! 哎呀,原来是这么一回事!

③ Василий из коридора постучал к нему. — Да, прошу, — отозвался хозяин и обернулся навстречу. — А-а, это ты! Садись. 瓦西里从走廊那边过来敲了敲他的门。“请,请进,”主人应了一声并转身迎了上去。“啊—啊! 是你啊! 快请坐。”

④ Но Чичиков прикинулся, как будто и не слышал, о чём речь, и сказал, как бы вдруг припомнив: — А! чтобы не забыть: у меня к тебе просьба. 但乞乞科夫假装没听见在说什么,好像突然想起什么似地说道: “啊,为了不至于忘记:我对你有个请求。”

△有时在使用感叹词 а 时,同时使用 б,具有诙谐意味:

— А что такое слега?... — А что у вас в руках? — Дубинка, кажется. — А вот, дубина и есть слега. — А-а! — Бэ! “什么是拐? ……” “你手里拿的是什么?” “好像是棍。” “就是,棍就是拐。” “啊—啊!” “啊什么啊!”

2. 哎呀! 哼! (表示不满、愤怒、威胁、幸灾乐祸等感情意义。)

①— А-а! каблуками бить да ещё браниться! —

закричал Серёжа. “哎呀! 你用鞋跟打人还骂人!”谢廖沙嚷了起来。

②А! теперь тошно; а то так матери не слушаться! 哼! 现在恶心的吧。要不然你总是不听妈妈的话!

③— Какие ты, Антоша, слова отпускаешь! —А, не до слов теперь! “安托沙,你在说些什么呀!”“哎呀,我现在顾不上说话!”

④Я переспросила её. А она махнула рукой:—А, — говорит, — что с тобой разговаривать! Ты всё равно ничего не поймёшь. 我再次问她,可她挥了挥手说: “哎呀,跟你有什么可谈的! 反正你什么也不明白。”

3. 啊呀! 哎哟! 哎呀呀! (表示恐惧、懊悔、失望、疼痛等感情或感觉。)

①Ааа! Что я сделал! 啊呀,我干了些什么呀!

②—А! А! — закричала Наташа, с ужасом выкатывая глаза. “啊呀!” 娜塔莎喊了起来,吓得直瞪眼。

③Со стоном грохнулся кто-то за дверь. — За что бьёте?... Злодеи!... ааа-аа!! 有人呻吟着扑通一声倒在门外。“你们干嘛打他? ……你们这些坏蛋! ……哎呀呀!!”

④Крик избиваемых сливался в гулкий и протяжный стон...—А-а-а-а! 被打人的叫喊声与响亮而拖长的呻吟声融为一体……“哎哟,哎哟!”

4. 啊! 嘿! (表示下决心,常带有一点懊恼或失望的意味。)

①А! была не была, я к нему пойду. 啊! 豁出去了,我找他去。

②—Ну, проснутся? —А! была не была! “怎么样, 他们会醒来吗?” “嘿, 管它呢!”

③А! была не была, не с чего, так с бубён! А! 豁出去了, 不好出什么牌, 就出红方块吧!

АГÁ

啊! 啊哈! (用于表示幸灾乐祸、推测、惊喜等感情, 读 [aha]。)

①Ага! Попался! 啊哈! 这下你跑不了啦!

②Ага! Сам сознаёшься, что ты глуп. 哈! 自己承认是傻瓜啦。

③Ага! — промолвил Базаров, — у твоего отца, видно, губа не дура. “啊哈!”巴扎罗夫说, “看得出来, 你父亲很识货。”

④Что, брат, уже не трунишь, тоска берёт — ага! 怎么啦, 老兄? 已经不开玩笑了, 发愁了吧——啊哈!

⑤Понравилось вороне, как её хвалят. —Ага! — каркнула она во всё горло и упустила рака в воду. 乌鸦听到夸奖很高兴。“啊哈!”她张开嘴呷地叫了一声, 虾子便掉进了水里。

АГÚ

哦, 噢 (用于哄逗婴儿、吸引其注意力、引起微笑或进行安慰, 有时也使用亲昵的形式 агунюшки, агушеньки。)

①Агу, агу, не плачь! 哦, 哦, 别哭了!

②Сначала ребёнок было разревелся, но словами: “Агу, агу, душенька” и прищёлкиванием пальцев...

Чичикову удалось его переманить к себе на руки. 起初小孩想要大哭起来, 乞乞科夫说:“哦, 哦, 我的心肝”, 并用手指打榧子, 于是把他吸引过来抱到了手上。

- ③ Ну, перестаньте, ... Настенька! Ну, рассмейтесь! Ну, агунюшки, дитя моё милое! 哦, 别哭了……娜斯坚卡! 喂, 笑起来! 哦, 我的心肝宝贝!

АГУНЮШКИ 见 АГУ

АГУШЕНЬКИ 见 АГУ

АЙ

(用来表示不同的感情, 发音时常重复, 书写时为 ай-ай, ай-ай-ай。)

1. 哎哟! 啊! 哎呀! (用来表示疼痛、害怕、惊恐等意义。)

- ① Ай, больно! 哎哟, 真疼!
- ② Ай, ой! — крикнул Ваня, ужаленный пчелой в шею. “哎哟, 哎哟!” 万尼亚被蜂蜇了脖子叫喊道。
- ③ Я хотел было её поцеловать... Она вскрикнула: — Ай, не он! не он! — и упала без памяти. 我当时本想吻她一下……可她突然大叫一声:“啊, 不是他! 不是他!” 就倒在地上, 失去了知觉。
- ④ “Ах, ужасно! ай! ай! ай! ужасно!” — твердил себе Степан Аркадьевич и ничего не мог придумать. “哎呀, 真可怕! 哎哟哟! 可怕极了!” 斯捷潘·阿尔卡

季耶维奇反复地对自己说,什么也想不起来。

2. 唉! 哎哟哟! 哎呀! (表示不满、责备、遗憾等意义。)

① Ай, ай, ай! Стыдитесь! 哎哟哟! 你们不害羞吗?

② Как же это так вам не дали отпуска, Иван Игорыч, ай-ай-ай... 怎么能不给您休假呢,伊万·伊戈里奇,哎呀呀……

③ А неблагодарность... ай! какой гнусный порок! 而忘恩负义……唉! 是多么卑鄙的恶习呀!

④ Ай, нехорошо! Ай, стыдно! 唉,多不好! 唉,真可耻!

3. 啊! 哟! 哎哟! (表示惊异、赞许。)

① Ай парни, ай молодушки, умеют погулять! 啊,这些少男少妇们真会玩啊!

② Ай! ай! ай! какой голосок! Канарейка, право, канарейка! 哟,哟,哟! 多好听的嗓子! 金丝雀,肯定是金丝雀!

③ Много в те поры пушек было... Ай, много! 当时有很多炮……哎哟,可多啦!

АЙ-АЙ-АЙ 见 АЙ

АЙ ДА

真不错! 真好! 真棒! 真是……(表示说话人对事物的称赞态度,作肯定的评价,常带有惊奇的意味,与第一格名词连用。)

① Ай да мастер! 真是个好师傅!

② Ай да косой! ... ловко ты напугал старого волка. 好样

的兔子! ……真利落! 你把老狼都吓跑了。

③Ай да мёд! И в голову, и в ноги так и бьёт. 这蜜酒真棒! 喝上一口, 酒性冲头, 两腿发软。

④Молодец! Ловко! Ай да питерский!.. 好样的! 真机灵! 彼得堡人真了不起! ……

АЙДА́〈俗〉

(咱们)走吧! (咱们)去吧! (用于邀请或催促某人到某地去, 后面可接方位状语。)

①А ну, айда, мужики, домой. 喂, 男子汉们, 快回家吧。

②Ну, ребята, айда за водой! 喂, 小伙子们, 快打水去呀!

③Иванко, айда на завод! 伊万科, 快去工厂吧!

△用作谓语, 表示马上出发到某地去。

①Он сел на велосипед и айда. 他骑上自行车就走了。

②Бывало, в свежую погоду, возьмёт шлюпку и айда под парусами кататься. 通常, 碰上好天气他拿起舢板就扬帆游玩去了。

③Барин сел на машину — и айда в Петербург-с! 老爷坐上车就到彼得堡去了!

④Ребята мигом на ноги — и айда. 孩子们一下子站起来就走了。

АЛЛО́ (АЛЛЕ́)

喂! (打电话用语, 用作同对方打招呼, 以引起对方注意。)

- ① Алло! Кто у телефона? 喂, 您是哪位?
- ② — Алло, это общижитне? — Да. Вам кого? “喂, 这是集体宿舍吗?” “是, 您找谁?”
- ③ Даша молча глядела, как отец крутит ручку телефона, кричит: — Алло, алло! 达莎静静地看着父亲一边转动着电话筒, 一边在叫喊: “喂, 喂!”
- ④ — Аллэ, можно Марину к телефону? — Её нет, она в кино. “喂, 可以叫玛丽娜接电话吗?” “她不在, 她去看电影了。”

АН〈俗〉

就是, 反正是 (用于句首, 用来强调与对方推测、估计以及看法相对立的事实, 经常用 **ан нет** 的形式。)

- ① — Ну что, проигрался? — сказал проснувшийся Тихонов. — Ан нет, семнадцать рублей выиграл. “怎么样, 输了不少钱吧?” 季洪诺夫醒来后问道。 “就是没输, 倒赢了十七卢布。”
- ② — Полноте, — остановил её Рубцов, — к чему жадничаєте? — Я не жадничаю. — Ан, жадничаєте. “得啦,” 鲁布左夫打断了她的话, “您干嘛要贪得无厌?” “我不贪得无厌。” “您就是贪得无厌。”
- ③ — Дай мне денег. — Ан нет, не получишь. “你给我钱呀。” “就不给, 你拿不到钱的。”
- ④ — Съезжу-ка, что ли, я в Москву? — Незачем! — Ан съезжу. “我还是去莫斯科一趟吧, 你说呢?” “没必要!” “我反正是要去的。”

АН ГЛЯДЬ

一看,忽然看见,突然发现(表示突然或意外地发现某事物,句中也可只用 глядь 的形式。)

① Но лишь позаянали места, Ан глядь, сидит тут крыса без хвоста. 但刚一占好座位,就突然发现一只没有尾巴的大老鼠坐在这儿。

② Торопится печь затопить, ан глядь — ни полена дровишек. 急着生炉子,却突然发现一块劈柴都没有。

③ Схватила я её за руку, разжала кулак, глядь, а на пальце у неё колечко светится. 我猛地抓住她的手,打开拳头,一看,她的手指上有一枚戒指在闪光。

④ Я отворила дверь — глядь: корзина! 我打开门,一看,是只篮子!

АН НЕТ 见 АН

А НУ

1. 喂! 好吧! (用于句首,表示催促进行某行为,句中一般使用动词命令式。)

① А ну, ребята, споём! 喂,孩子们,咱们唱支歌吧!

② А ну, бабушка, расскажи ещё чего! 好吧,奶奶,再给讲点什么呢!

③ Вставай! А ну, просыпайся же! 起床了! 喂,醒醒吧!

④ А ну-ка, подойдите к этому окну. 喂,请您到这个窗

户跟前来。

2. 喂, 好吧(用于疑问句句首, 表示引起对方注意。)

① А ну, кому мороженое? 喂, 谁要冰淇淋?

② А ну, где нам ночевать? 喂, 咱们在哪儿过夜?

③ А ну, кто пойдёт с нами? 喂, 谁同我们一块去?

④ А ну, что дальше? 喂, 后来怎么样了?

А НУ ТЕБЯ (ВАС, ЕГО, ЕЁ, ИХ) 〈俗〉

去你(您、你们、他、她、他们)的吧! 得了吧! 别理……!
(表示说话人的否定态度, 不愿同某人或某事打交道。常接第二、三人称代词四格。)

①—Сергей, пойдём на лекцию! —А ну её, не пойду.

“谢尔盖, 咱们听课去吧!” “得了吧, 我不去。”

②—Пойдём с нами. —А ну вас, я одна пойду. “咱们

一块儿走吧。” “得了吧您, 我一个人走。”

③ А ну его, он такой упрямый. 别理他, 他这个人非常固执。

④—А ну вас, — сказал он сердито и ушёл. “去您的吧。” 他气鼓鼓地说了一句就走了。

△ а 有时可以省去, 意义与用法不变。

① Ну тебя, перепугала совсем! 去你的, 把我吓得够呛!

② У меня сейчас неприятности. Впрочем, ну их, не хочется об этом думать. 我眼下有些伤脑筋的事。不过, 去它的吧, 不愿意想它们啦。

③ Ну его, вы молодец, так хорошо обо всём рассказали. 别理他, 您好样的, 把这一切讲得那么好。

④ Не ем я раков. — Ну их! 我不吃虾……去它的吧!

△ 有时同 к чёрту, к лешему, к богу, к шуту 等连用, 具有粗俗意味。а 也可用 да 代替。

① — Здесь, брат, дело не обойдётся без сватов. Верно, Марина? — А ну вас к богу. “老弟, 这里没有媒人是办不成事的。玛丽娜, 你说对吗?” “去您的吧。”

② — Предлагали мне уйти на теплоход, да ну его к шуту! Стар стал. Не люблю пассажиров. “有人建议我到内燃机船上去工作, 嘿, 去他的吧! 我老了, 我不喜欢旅客。”

③ — А Митька на меня не обидится? — Да ну его к лешему. “米季卡不会生我的气吗?” “哼, 让他见鬼去吧!”

④ — Чего ты пристал, чего бесишься? — вырывался Серегин. — Ну тебя к чёрту! — Нет... меня к чёрту не пошлешь. — шипел Кондрин, теребя его. “你干吗这样纠缠, 这样疯狂?” 谢列金脱口而出说道, “滚你的吧!” “不行, 想叫我滚是不成的。”康德林愤愤地说, 手紧紧地扯住他。

А НУ ТЕБЯ К БОГУ 见 А НУ ТЕБЯ

А НУ ТЕБЯ К ЛЕШЕМУ 见 А НУ ТЕБЯ

А НУ ТЕБЯ К ЧЁРТУ 见 А НУ ТЕБЯ

А НУ ТЕБЯ К ШУТУ 见 А НУ ТЕБЯ